



Bruksela, dnia 16.7.2025 r.
COM(2025) 541 final

2025/0541 (COD)

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

ustanawiające unijne wsparcie na rzecz strefy Schengen, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej na okres 2028–2034

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele

W wytycznych politycznych Komisji na lata 2024–2029 podkreślono potrzebę zapewnienia kompletnej i w pełni funkcjonującej strefy Schengen bez kontroli na granicach wewnętrznych poprzez bezpieczniejsze granice zewnętrzne, priorytetowo traktując bezpieczeństwo, zarządzanie migracjami i skuteczność. Centralnym elementem tych wysiłków jest europejskie zintegrowane zarządzanie granicami, zapewniające spójność między wzajemnie powiązаныmi obszarami polityki, w tym granicami, powrotami i nadzorem, jak również spójność między Fronteksem a organami krajowymi odpowiedzialnymi za zarządzanie granicami zewnętrznymi UE. Jeżeli chodzi o realizację, ramy zarządzania strefą Schengen, wspierane przez oceny stosowania dorobku Schengen, wyznaczają polityczny i strategiczny kierunek rozwoju strefy Schengen, zapewniając wdrażanie kluczowych inicjatyw, takich jak interoperacyjność systemów informatycznych, oraz odpowiednich przepisów, jak również identyfikację i usuwanie niedociągnięć systemowych. To powinno sprzyjać silnemu poczuciu wspólnej odpowiedzialności i wzajemnemu zaufaniu między państwami członkowskimi i państwami stowarzyszonymi w ramach Schengen.

Kontekst geopolityczny Europy znacznie się zmienił, co wywiera poważny wpływ na zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii. Pojawienie się zagrożeń hybrydowych i innych zagrożeń dla bezpieczeństwa, w tym wykorzystywanie migracji jako broni, wzmagają pilną potrzebę ochrony granicy zewnętrznej. Tymczasem migracja nieuregulowana nadal stanowi istotną kwestię, co wskazuje na potrzebę zapewnienia skutecznej współpracy z państwami spoza UE w połączeniu z kompleksowymi partnerstwami z państwami pochodzenia i państwami tranzytu, co będzie wspierane przez rozporządzenie (UE) [...] [Globalny wymiar Europy]. Przemyt migrantów jest rentowną działalnością dla sieci przestępczych, przy czym przemytnicy wykorzystują szlaki lądowe, morskie i lotnicze, aby ułatwić migrację nieuregulowaną zarówno do Unii Europejskiej, jak i w jej obrębie. W coraz większym stopniu wiąże się ona z poważnymi naruszeniami praw człowieka i ofiarami śmiertelnymi, w szczególności jeżeli wykorzystywany jest szlak morski. Przypadki śmierci migrantów, których los jest w rękach przemytników na Morzu Śródziemnym, uwypukla pilną potrzebę zwalczania przemytu migrantów z wykorzystaniem wszystkich dostępnych narzędzi prawnych, operacyjnych i administracyjnych.

Państwa członkowskie muszą być w stanie szybko i skutecznie reagować na zmiany i w tym celu muszą otrzymywać unijne wsparcie.

Kluczowe są opracowywanie, bezpieczeństwo i utrzymywanie wielkoskalowych systemów informatycznych zgodnie z prawem Unii w obszarze zarządzania granicami, a mianowicie systemu informacyjnego Schengen (SIS), wizowego systemu informacyjnego (VIS), systemu Eurodac, systemu wjazdu/wyjazdu (EES) oraz europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS), w tym zapewnienie ich interoperacyjności i infrastruktury łączności. Instrument powinien również przyczyniać się do działań mających na celu poprawę jakości danych oraz przekazywania informacji.

Wsparcie unijne powinno być również dostępne dla państw członkowskich w celu ustanowienia niezbędnej wiedzy fachowej i zdolności operacyjnej do wdrożenia odpowiednich elementów paktu o migracji i azylu, a mianowicie rozporządzenia (UE)

2024/1356¹ („rozporządzenie w sprawie kontroli przesiewowej”), które przyczynia się do skutecznego zarządzania granicami.

Obywatele UE i obywatele państw trzecich podlegają systematycznej kontroli przy przekraczaniu granic zewnętrznych UE. W związku z tym, że w samym tylko 2023 r. odnotowano niemal 600 mln przekroczeń granicy oraz że oczekuje się, iż liczba przekroczeń będzie nadal rosła w nadchodzących latach, istnieje wyraźna potrzeba, aby kontrole były prowadzone szybko i skutecznie, z pomocą systemów informatycznych i przy jednoczesnym utrzymaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa, zapewniając kontrolę wszystkich podróży.

Państwa członkowskie powinny ściśle współpracować z właściwymi agencjami UE, w tym z Fronteksem i eu-LISA, które powinny zapewnić niezbędną wiedzę techniczną i środki technologiczne na potrzeby nadzoru i orientacji sytuacyjnej. W szerszym ujęciu Komisja powinna angażować odpowiednie organy i jednostki organizacyjne Unii w odpowiednie działania mające na celu zapewnienie zgodności środków wspieranych przez Unię z odpowiednim dorobkiem prawnym Unii i uzgodnionymi priorytetami Unii.

Zdecydowana polityka wizowa UE ma również kluczowe znaczenie dla lepszego zabezpieczenia granic i zarządzania migracjami. Unijne wsparcie powinno w szczególności pomóc państwom członkowskim w poprawie skuteczności rozpatrywania wniosków wizowych i zapobieganiu nadużywaniu systemu wizowego Unii. Unijne wsparcie jest niezbędne w odniesieniu do cyfryzacji rozpatrywania wniosków wizowych, jak również poprawy zasięgu usług konsularnych na całym świecie i usług świadczonych na rzecz osób ubiegających się o wizę.

Niniejszy wniosek ma na celu zaspokojenie potrzeby większej elastyczności w zarządzaniu unijnym wsparciem, w tym lepszego ukierunkowania na wyniki, a także większego uproszczenia dla wszystkich podmiotów zaangażowanych w jego wdrażanie. W tym celu wymagana jest ścisła komplementarność z wnioskiem dotyczącym rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, w którym wprowadza się nowe mechanizmy przydziału środków finansowych w ramach zarządzania dzielonego, bezpośredniego i pośredniego. Ponieważ wyzwania w dziedzinie zarządzania granicami i migracji stale się zmieniają, istnieje również potrzeba reagowania na pilne potrzeby i zmiany w polityce i priorytetach Unii, usunięcia niedociągnięć stwierdzonych w ocenach stosowania dorobku Schengen i ocenie narażenia dokonywanej przez Frontex oraz ukierunkowania finansowania na działania o wysokiej unijnej wartości dodanej, w szczególności za pośrednictwem Instrumentu UE zapewniającego elastyczność w zarządzaniu unijnym wsparciem.

Niniejszy wniosek, wraz z wnioskiem dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz azylu, migracji i integracji oraz wnioskiem dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego, określa szczególne ramy prawne dla działań Unii w obszarach europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi, dobrze funkcjonującej strefy Schengen i europejskiej polityki wizowej, skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi oraz bezpieczeństwa wewnętrznego. Te trzy rozporządzenia uzupełniają się wzajemnie i przyczyniają się do osiągnięcia celów rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie wprowadzenia kontroli przesiewowej obywateli państw trzecich na granicach zewnętrznych oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 767/2008, (UE) 2017/2226, (UE) 2018/1240 i (UE) 2019/817, Dz.U. L, 2024/1356, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>.

Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, za pomocą którego zostaną one wdrożone, oraz uzupełniają to rozporządzenie.

Proponowane rozporządzenie opiera się na rozporządzeniu (UE) 2021/1148², a jednocześnie uwzględnia zmiany w polityce oraz potrzebę zapewnienia sprawnej reakcji na zmieniające się wyzwania w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, w tym dobrze funkcjonującej strefy Schengen, i polityki wizowej UE.

- **Spójność z przepisami obowiązującymi w tej dziedzinie polityki**

Unijne wsparcie dla europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i europejskiej polityki wizowej będzie realizowane w ścisłej komplementarności z innymi politykami w ramach planów partnerstwa krajowego i regionalnego, wspierając tym samym synergii między tymi politykami. Podobnie należy dążyć do synergii i komplementarności dorobku Schengen i pakietu legislacyjnego stanowiącego podstawę paktu o migracji i azylu, który wszedł w życie 11 czerwca 2024 r. Intensywniejsza polityka UE w zakresie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i unijnej polityki wizowej wymaga jednak działań z wykorzystaniem pełnego spektrum dostępnych narzędzi, w tym działań odpowiednich unijnych agencji zdecentralizowanych.

Sześć zdecentralizowanych agencji w obszarze spraw wewnętrznych (Frontex, Europol, EUAA, eu-LISA, EUDA i Cepol) odgrywa ważną i coraz większą rolę we wdrażaniu polityki spraw wewnętrznych. Zasadnicze znaczenie ma zapewnienie spójności między strategiami politycznymi określanymi na szczeblu UE a działaniami operacyjnymi agencji zdecentralizowanych, a tym samym jak najlepsze wykorzystanie funduszy unijnych przekazywanych agencjom zdecentralizowanym w realizacji celów polityki UE. Rola operacyjna agencji zdecentralizowanych może wymagać dalszego wzmocnienia, czemu towarzyszyć powinno odpowiednie zwiększenie finansowania.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Europejskie zintegrowane zarządzanie granicami i polityka wizowa opierają się na synergii i spójności z odpowiednimi politykami UE, takimi jak polityka w zakresie azylu i migracji, bezpieczeństwa wewnętrznego i polityka zewnętrzna Unii wspierająca państwa trzecie, w szczególności na podstawie rozporządzenia (UE) [...] [Globalny wymiar Europy], która obejmuje szeroki zakres obszarów mających istotne powiązania z polityką wewnętrzną, m.in. zarządzaniem granicami i polityką wizową. W szczególności istotne jest zapewnienie większej spójności z unijnym wsparciem na cele współpracy z krajami partnerskimi w dziedzinie zarządzania granicami w ramach programu „Globalny wymiar Europy”, aby przyczynić się do skoordynowanego, całościowego i ustrukturyzowanego podejścia, przy maksymalnym wykorzystaniu synergii i zastosowaniu koniecznego efektu dźwigni. W tym kontekście wsparcie na rzecz współpracy transgranicznej w ramach Instrumentu „Globalny wymiar Europy” jest szczególnie istotne dla usprawnienia zarządzania granicami i kontynuowania wysiłków na rzecz zapobiegania migracji nieuregulowanej.

Aby wspierać program na rzecz konkurencyjności, należy również uwzględnić inwestycje oparte na innowacyjnych metodach lub nowych technologiach, w tym środki mające na celu testowanie i walidację wyników projektów badawczych finansowanych przez Unię.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1148 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej.

- **Zmienna geometria**

Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen. W związku z tym zastosowanie rozporządzenia do Danii i Irlandii podlega szczególnym postanowieniom określonym w protokole nr 19 i protokole nr 22 dołączonych do TUE i TFUE.

Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 rozporządzenie nie jest wiążące dla Danii ani nie ma do niej zastosowania. Zgodnie z art. 4 Protokołu nr 22 Dania podejmuje jednak decyzję, czy wdroży środki mające na celu rozwój dorobku Schengen i będzie nimi związana. Jeżeli podejmie taką decyzję, środek ten spowoduje powstanie zobowiązania na mocy prawa międzynarodowego między Danią a pozostałymi państwami członkowskimi.

Na podstawie art. 4 Protokołu nr 19 Irlandia może w każdej chwili złożyć wniosek o zastosowanie wobec niej wszystkich lub niektórych przepisów dorobku Schengen. Mimo że wobec Irlandii mają zastosowanie niektóre przepisy dorobku Schengen, niniejsze rozporządzenie nie dotyczy części dorobku Schengen, w której Irlandia uczestniczy. Rozporządzenie to jest środkiem stanowiącym rozwinięcie dorobku Schengen, a zatem należy o nim powiadomić cztery państwa (Islandię, Królestwo Norwegii, Konfederację Szwajcarską i Księstwo Liechtensteinu), które nie są państwami członkowskimi Unii, ale uczestniczą w strefie Schengen bez kontroli na granicach wewnętrznych na podstawie umów o uczestnictwie zawartych z Unią. Gdy te cztery państwa stowarzyszone w ramach Schengen zostaną powiadomione, będą musiały potwierdzić swoją zgodę na treść rozporządzenia oraz wdrożyć je do swojego prawa krajowego. W związku z tym proponowane środki będą miały również zastosowanie do tych czterech państw.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Art. 3 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej stanowi, że „Unia zapewnia swoim obywatelom przestrzeń wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości bez granic wewnętrznych, w której zagwarantowana jest swoboda przepływu osób, w powiązaniu z właściwymi środkami w odniesieniu do kontroli granic zewnętrznych, azylu, imigracji, jak również zapobiegania i zwalczania przestępczości”. Podstawę prawną niniejszego wniosku można znaleźć w środkach, o których mowa w art. 77 ust. 2 i art. 79 ust. 2 lit. c) i d) Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

- **Pomocniczość (w przypadku kompetencji niewyłącznych)**

Państwa członkowskie nie mogą osiągnąć celów niniejszego wniosku, działając samodzielnie, gdyż odnośne wyzwania mają charakter transgraniczny i nie ograniczają się do pojedynczych państw członkowskich ani do podgrupy państw członkowskich. Unijne wsparcie tworzy wartość dodaną przez propagowanie wspólnego podejścia we wszystkich państwach członkowskich przy wdrażaniu dorobku prawnego i norm UE oraz wspieraniu współpracy między państwami członkowskimi w kwestiach ponadnarodowych.

- **Proporcjonalność**

Wniosek nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia celów wymienionych w sekcji 1. Wchodzi on w zakres działań w przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości określonej w tytule V części trzeciej TFUE. Cele i odpowiadające im unijne wsparcie są proporcjonalne do tego, co instrument ma osiągnąć.

- **Wybór instrumentu**

Najwłaściwszym instrumentem na potrzeby niniejszego wniosku jest rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające unijne wsparcie na rzecz zarządzania granicami na okres od 1 stycznia 2028 r. do 31 grudnia 2034 r. i uzupełniające wniosek dotyczący rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

3. WYNIKI OCEN RETROSPEKTYWNYCH, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny retrospektywne/oceny adekwatności obowiązującego prawodawstwa**

Wstępne wyniki trwającej oceny *ex post* Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego – granice i wizy (FBW-GW) w okresie programowania 2014–2020 potwierdzają, że FBW-GW skutecznie wspierał państwa członkowskie w osiąganiu ich celów w dziedzinie polityki wizowej i zarządzania granicami zewnętrznymi. Wprowadzenie programowania wieloletniego i krajowych zasad kwalifikowalności przyczyniło się do zmniejszenia obciążenia administracyjnego. W przypadkach, w których zastosowano uproszczone formy kosztów, skutecznie zmniejszyły one obciążenie administracyjne, ale rozwiązania tego nie przyjęto na szerszą skalę. FBW-GW charakteryzował się różnym stopniem efektywności pod względem kosztów i wydajności. FBW-GW był spójny z komponentami funduszu i innymi funduszami UE, jednak spójność z programem „Horyzont Europa” oraz między programami krajowymi a działaniami Unii można jeszcze bardziej wzmocnić. FBW-GW w znacznym stopniu przyczynił się do zwiększenia unijnej wartości dodanej. Ze wstępnych ustaleń oceny *ex post* wynika, że uproszczenie wymogów sprawozdawczych i procedur administracyjnych może znacznie zwiększyć skuteczność, jeżeli nie będzie wywierało negatywnego wpływu na jakość i informacje ilościowe niezbędne do monitorowania wdrażania. Podejście to powinno zminimalizować obciążenie administracyjne i umożliwi zainteresowanym stronom skupienie się na osiągnięciu wyników, a nie na wypełnianiu procedur biurokratycznych.

Wstępne wyniki oceny śródkresowej Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz (IZGW) za okres programowania 2021–2027 potwierdzają znaczną poprawę ram monitorowania i oceny IZGW w porównaniu z okresem 2014–2020. Państwa członkowskie i beneficjenci zwrócili uwagę na obawy dotyczące obciążenia administracyjnego. Do tej pory instytucje zarządzające w ograniczonym stopniu korzystały z uproszczonych form kosztów i finansowania niepowiązanego z kosztami odnośnych operacji, co mogłoby zmniejszyć obciążenie administracyjne. Programy państw członkowskich i programy prac Komisji w odniesieniu do instrumentu tematycznego są spójne z innymi krajowymi i unijnymi instrumentami finansowania. Aby jednak zwiększyć absorpcję innowacyjnych rozwiązań technologicznych, należy jeszcze bardziej wzmocnić spójność między działaniami Unii a programami państw członkowskich, jak również spójność z programem „Horyzont Europa”. IZGW wspiera ponadto współpracę, zapewnia zgodność z normami UE oraz wzmacnia unijne zbiorowe ramy zarządzania granicami i polityki wizowej. Zainteresowane strony doceniły w szczególności konkretne działania ze względu na ich elastyczność i możliwość udostępnienia dodatkowego finansowania ad hoc na konkretne priorytety. W ocenie śródkresowej podkreślono również znaczenie dalszego uproszczenia finansowania i lepszego wyjaśnienia instytucjom zarządzającym, w jaki sposób ramy wykonania mogą przyczynić się do skutecznego zarządzania programami, wykraczając poza czysto formalną sprawozdawczość wymaganą w rozporządzeniu.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Podczas przygotowywania inicjatywy Komisja aktywnie konsultowała się z zainteresowanymi stronami, w szczególności przez specjalne wydarzenia i konsultacje publiczne, co szczegółowo opisano w odpowiednim rozdziale uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

- **Ekspertyzy zewnętrzne**

Informacje na temat korzystania przez Komisję z pomocy ekspertów zewnętrznych przedstawiono w odpowiednim rozdziale uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

- **Ocena skutków**

Informacje na temat przeprowadzonej przez Komisję oceny skutków przedstawiono w odpowiednim rozdziale uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

- **Uproszczenie**

Niniejsza inicjatywa ma przyczynić się do znacznego ograniczenia obciążenia administracyjnego i kosztów, jak również do poprawy efektywności we wdrażaniu unijnego wsparcia – zob. również odpowiedni rozdział uzasadnienia wniosku dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

- **Prawa podstawowe**

Unijne wsparcie będzie wdrażane zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej i zasadą praworządności określoną w art. 2 lit. a) rozporządzenia (UE, Euratom) 2020/2092 – zob. również odpowiednia sekcja uzasadnienia wniosku Komisji dotyczącego rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

4. WPLYW NA BUDŻET

Orientacyjną pulę środków finansowych na wdrożenie celów objętych unijnym wsparciem na lata 2028–2034 określa się na poziomie 15 396 750 000 EUR w cenach bieżących. Środki te są wdrażane zgodnie z przepisami horyzontalnymi odnoszącymi się do planów partnerstwa krajowego i regionalnego i określonymi w rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

• **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Unijne wsparcie w ramach niniejszego wniosku będzie wdrażane w drodze zarządzania dzielonego przez państwa członkowskie oraz w drodze zarządzania bezpośredniego i pośredniego przez Komisję. Wdrażanie unijnego wsparcia będzie monitorowane za pomocą mających zastosowanie do wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034 ram wykonania, które określono we wniosku dotyczącym rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego monitorowanie wydatków budżetowych i ramy wykonania budżetu oraz inne przepisy horyzontalne dla programów i działań Unii.

• **Szczegółowe objaśnienia poszczególnych przepisów wniosku**

Proponowane rozporządzenie określa w art. 1 zakres unijnego wsparcia na rzecz zintegrowanego zarządzania granicami UE i unijnej polityki wizowej na okres od 1 stycznia 2028 r. do 31 grudnia 2034 r. W nawiązaniu do tego w art. 2 zawarto zasadnicze definicje, a w art. 3 określono cele, zgodnie z unijnym wsparciem, które będzie udzielane na podstawie przepisów horyzontalnych Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa ustanowionego rozporządzeniem (UE) [...].

W art. 4 wniosku przedstawiono przepisy dotyczące finansowania unijnego wsparcia, w art. 5 – przepisy dotyczące państw stowarzyszonych w ramach Schengen, a w art. 6 – przepisy dotyczące wdrożenia operacji specjalnego programu tranzytowego na Litwie.

We wniosku dotyczącym rozporządzenia określono również w art. 7 zasady traktowania budżetowego zasobów przeznaczonych na pokrycie kosztów operacyjnych europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2018/1240, a w art. 8 określono zasady traktowania budżetowego wkładów finansowych państw członkowskich do celów rocznej puli solidarnościowej ustanowionej rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 z dnia 14 maja 2024 r.³

W art. 9 ustanowiono przepisy przejściowe. W art. 10 wyznaczono datę wejścia w życie wnioskowanego rozporządzenia i ustanowiono, że będzie ono wiążące w całości i bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich zgodnie z Traktatami od dnia 1 stycznia 2028 r.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zarządzania azylem i migracją, zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1147 i (UE) 2021/1060 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 604/2013, Dz.U. L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

Wniosek

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY**ustanawiające unijne wsparcie na rzecz strefy Schengen, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej na okres 2028–2034**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 oraz art. 79 ust. 2 lit. c) i d),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego⁴,

po konsultacji z Komitetem Regionów,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą⁵,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Cel Unii, jakim jest ustanowienie przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości zgodnie z art. 67 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), należy realizować przez zapewnienie unijnego wsparcia na rzecz rozwoju wspólnej polityki UE w dziedzinie kontroli granic zewnętrznych, w tym na rzecz wspólnej polityki wizowej zgodnie z art. 77 ust. 2 lit. a) TFUE.
- (2) Aby zapewnić skuteczne i wydajne funkcjonowanie strefy Schengen bez granic wewnętrznych, nadrzędne znaczenie dla integralności i odporności strefy Schengen mają solidne ramy zarządzania, skuteczne europejskie zintegrowane zarządzanie granicami, wdrażane przez Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną, ustanowioną rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896⁶, oraz unijna polityka wizowa.
- (3) Należy zatem zapewnić unijne wsparcie dla wysiłków państw członkowskich na rzecz ochrony granic zewnętrznych Unii, ograniczenia nielegalnego przekraczania granic i niedozwolonego przemieszczania się między państwami członkowskimi, jak również na rzecz zmodernizowania i poprawy ogólnej skuteczności rozpatrywania wniosków wizowych oraz zapobiegania nadużyciom unijnego systemu wizowego. Unijne wsparcie ma być udzielane na podstawie przepisów horyzontalnych Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki i Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa ustanowionego rozporządzeniem (UE) [...].

⁴ Dz.U. C [...], [...], s. [...].

⁵ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia [...] r. i stanowisko Rady z dnia [...] r.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylecia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (4) Należy również zapewnić unijne wsparcie na rzecz skutecznego wdrażania, stosowania i rozwoju ram Schengen na szczeblu europejskim i krajowym, w tym poprzez wzmocnienie krajowego zarządzania strefą Schengen obejmującego skuteczne struktury koordynacji i procesy strategiczne, które mają kluczowe znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania strefy Schengen.
- (5) W niniejszym rozporządzeniu określa się cele unijnego wsparcia na rzecz dobrze funkcjonującej strefy Schengen bez kontroli na granicach wewnętrznych, przy uwzględnieniu europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, w tym cele wsparcia na rzecz funkcjonowania strefy Schengen i europejskiej polityki wizowej („unijne wsparcie”). Państwa członkowskie powinny zapewnić, aby ich plany partnerstwa krajowego i regionalnego uwzględniały każdy z celów określonych w niniejszym rozporządzeniu.
- (6) Zgodnie z aktem przystąpienia Litwy do UE rozporządzenie uwzględnia również potrzebę wsparcia Litwy w zarządzaniu tranzytem osób między obwodem królewieckim a innymi częściami Federacji Rosyjskiej.
- (7) Kwoty, które mają zostać przydzielone poszczególnym państwom członkowskim, powinny zostać określone przez Komisję zgodnie z metodyką alokacji określoną w rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, w drodze jednej decyzji wykonawczej. Decyzja ta powinna co do zasady obejmować również kwoty na podstawie rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz azylu, migracji i integracji oraz rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego unijne wsparcie na rzecz bezpieczeństwa wewnętrznego.
- (8) Unijne wsparcie powinno opierać się na wynikach i inwestycjach z poprzednich okresów programowania: (i) Fundusz Granic Zewnętrznych na lata 2007–2013 ustanowiony decyzją nr 574/2007/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁷; (ii) instrument na rzecz granic zewnętrznych i wiz w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego na lata 2014–2020 ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014⁸; oraz (iii) Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami na lata 2021–2027 ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1148⁹.
- (9) W obliczu zmieniającej się sytuacji na świecie i rosnącej niestabilności Unia i jej państwa członkowskie muszą połączyć swoje zasoby w celu skutecznej ochrony granic zewnętrznych Unii, w tym w celu rozwiązania problemu migracji nieuregulowanej, przemytu migrantów i handlu ludźmi oraz reagowania na działania

⁷ Dz.U. L 144 z 6.6.2007, s. 22.

⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 515/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, instrument na rzecz wsparcia finansowego w zakresie granic zewnętrznych i wiz oraz uchylające decyzję nr 574/2007/WE, (Dz.U. L 150 z 20.5.2014, s. 143, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/515/oj>).

⁹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1148 z dnia 7 lipca 2021 r. ustanawiające, w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami, Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej, (Dz.U. L 251 z 15.7.2021, s. 48, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1148/oj>).

podmiotów państwowych sztucznie tworzących i ułatwiających migrację nieuregulowaną, instrumentalizujących przepływy migracyjne jako narzędzie do celów politycznych oraz stosujących taktykę wojny hybrydowej, np. wykorzystujących migrację jako broń¹⁰, w celu destabilizacji Unii Europejskiej i jej państw członkowskich. W interesie solidarności w całej strefie Schengen i w duchu wspólnej odpowiedzialności za ochronę granic zewnętrznych Unii plan partnerstwa krajowego i regionalnego państwa członkowskiego powinien odpowiednio uwzględniać stwierdzone wyzwania, w szczególności w kontekście strategii europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, strategii europejskiej polityki wizowej oraz w nowej architekturze informatycznej Schengen opartej na wielkoskalowych systemach technologii informacyjnej (IT) uruchomionych na potrzeby zarządzania granicami zewnętrznymi i bezpieczeństwem, jak również opartej na interoperacyjności tych systemów. Należy ponadto rozważyć wdrożenie rozwiązań technologicznych i cyfrowych, które będą wspierały zadania w zakresie kontroli granicznych.

- (10) Unijne wsparcie powinno przyczyniać się do zapewnienia zgodności, spójności, synergii i komplementarności między polityką wewnętrzną i zewnętrzną Unii. Potrzebna jest większa spójność między polityką migracyjną, azyłową, powrotową i zewnętrzną oraz ważne jest zapewnienie, aby pomoc zewnętrzna Unii i unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia przyczyniały się do skoordynowanego, całościowego i ustrukturyzowanego podejścia do migracji, maksymalizując synergie i zwiększając efekt dźwigni. Unijne wsparcie udzielane na podstawie niniejszego rozporządzenia może również obejmować wsparcie odpowiednich zasobów delegatur UE w należycie uzasadnionych przypadkach oraz być skoordynowane przez państwa członkowskie i Komisję na etapach programowania i wdrażania.
- (11) Europa musi chronić swoje interesy w zakresie bezpieczeństwa wobec dostawców, którzy mogą stanowić stałe zagrożenie dla bezpieczeństwa ze względu na potencjalną ingerencję ze strony państw trzecich oraz ich praktyki w zakresie cyberbezpieczeństwa. Konieczne jest zatem ograniczenie ryzyka utrzymującej się zależności od dostawców wysokiego ryzyka na rynku wewnętrznym, ponieważ mogą oni mieć potencjalnie poważny negatywny wpływ na bezpieczeństwo użytkowników, przedsiębiorstw i organów publicznych w całej UE i w odniesieniu do infrastruktury krytycznej UE pod względem integralności danych i usług oraz dostępności usług. Wyłączenie takie powinno opierać się na proporcjonalnej ocenie ryzyka i odpowiednich środkach ograniczających ryzyko, jak określono w politykach i przepisach Unii.
- (12) Ze względu na fakt, że wyzwania w obszarze zarządzania granicami i polityki wizowej stale się zmieniają, konieczne jest dostosowanie alokacji unijnego wsparcia do zmian priorytetów zarządzania granicami zewnętrznymi i polityki wizowej, w tym zmian wynikających ze zwiększonej presji na granicy, a także ukierunkowanie finansowania na priorytety mające największą unijną wartość dodaną. Aby reagować na pilne potrzeby i zmiany w polityce i priorytetach Unii oraz ukierunkować finansowanie na działania o wysokiej unijnej wartości dodanej, część unijnego wsparcia powinna być wdrażana w ramach zarządzania bezpośredniego, dzielonego i pośredniego za pośrednictwem Instrumentu UE ustanowionego rozporządzeniem (UE) [...]

¹⁰ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym wynikającym z wykorzystywania migracji jako broni i w sprawie zwiększania bezpieczeństwa na granicach zewnętrznych UE (COM(2024) 570 final z 11.12.2024).

ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa. Instrument UE zapewnia elastyczność w zarządzaniu unijnym wsparciem, a w przypadku zarządzania dzielonego powinien być wdrażany za pośrednictwem planów partnerstwa krajowego i regionalnego państw członkowskich.

- (13) Komisja i państwa członkowskie powinny zapewnić, aby wiedza i doświadczenie odpowiednich organów i jednostek organizacyjnych Unii były uwzględniane przy wdrażaniu środków lub reagowaniu na wyzwania w zakresie zarządzania migracjami, kontroli granicznej, zarządzania granicami oraz bezpieczeństwa wewnętrznego. W stosownych przypadkach Komisja powinna mieć również możliwość angażowania odpowiednich organów i jednostek organizacyjnych Unii w działania mające na celu zapewnienie zgodności środków otrzymujących unijne wsparcie z odpowiednim dorobkiem prawnym Unii i uzgodnionymi priorytetami Unii.
- (14) Unijne wsparcie powinno być przeznaczane na środki związane z kontrolą granic zewnętrznych na terytorium państw stosujących dorobek Schengen jako element wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, co wzmacnia ogólne funkcjonowanie strefy Schengen. Aby określić charakter oraz zasady udziału we wsparciu unijnym państw stowarzyszonych w zakresie wprowadzania w życie, stosowania i rozwoju dorobku Schengen, należy dokonać dalszych ustaleń między Unią a tymi państwami na podstawie odpowiednich postanowień stosownych umów o uczestnictwie między tymi państwami a Unią.
- (15) Unijne wsparcie powinno nadal przyczyniać się do wdrażania i rozwoju strefy Schengen oraz zarządzania nią, aby promować obszar bez kontroli na granicach wewnętrznych. Wsparcie to powinno być nadal przeznaczane na środki związane z kontrolą granic zewnętrznych na terytorium państw stosujących dorobek Schengen jako element wdrażania europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami, co wzmacnia ogólne funkcjonowanie strefy Schengen.
- (16) Unijne wsparcie powinno przyczynić się do modernizacji i poprawy skuteczności rozpatrywania wniosków wizowych pod względem wykrywania i oceny ryzyka związanego z bezpieczeństwem i migracją nieuregulowaną, zapewniając skuteczne wdrażanie kodeksu wizowego. W szczególności unijne wsparcie powinno przyczynić się do cyfryzacji rozpatrywania wniosków wizowych w celu ustanowienia szybkich, bezpiecznych i przyjaznych użytkownikowi procedur wizowych – z korzyścią zarówno dla osób ubiegających się o wizę, jak i dla konsulatów. Unijne wsparcie powinno również służyć poprawie usług świadczonych na rzecz osób ubiegających się o wizę, w tym poprzez lepszy dostęp do usług konsularnych na świecie.
- (17) Państwa członkowskie mogą opierać się na zasadzie partnerstwa przy wdrażaniu unijnego wsparcia, aby zapewnić ciągłość podejścia w zarządzaniu.
- (18) Zgodnie z art. 86 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240¹¹ koszty operacyjne europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) powinny być pokrywane z dochodów generowanych przez opłaty za zezwolenie na podróż. W niniejszym rozporządzeniu należy określić zasady udostępniania państwom członkowskim przypadającej im części opłat ETIAS na pokrycie ich odpowiednich kosztów operacyjnych, w tym warunki w przypadku, gdy

¹¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1240 z dnia 12 września 2018 r. ustanawiające europejski system informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS) i zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1077/2011, (UE) nr 515/2014, (UE) 2016/399, (UE) 2016/1624 i (UE) 2017/2226, (Dz.U. L 236 z 19.9.2018, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

ich całkowite koszty operacyjne w danym roku przekraczają dostępne dochody ETIAS.

- (19) Biorąc pod uwagę, że państwa członkowskie znajdujące się pod presją migracyjną powinny mieć możliwość polegania na wsparciu unijnym, w niniejszym rozporządzeniu należy określić zasady udostępniania państwom członkowskim będącym beneficjentami odpowiedniej części wkładów finansowych ujętych w rocznej puli solidarnościowej ustanowionej rozporządzeniem (UE) 2024/1351¹².
- (20) Wszystkie działania otrzymujące unijne wsparcie na podstawie niniejszego rozporządzenia powinny być realizowane zgodnie z prawami i zasadami zapisanymi w dorobku prawnym Unii oraz w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej oraz powinny być zgodne z międzynarodowymi zobowiązaniami Unii i państw członkowskich wynikającymi z instrumentów międzynarodowych, których są stronami.
- (21) Zgodnie z Protokołem nr 5 do Aktu przystąpienia z 2003 r. w sprawie tranzytu osób drogą lądową między Obwodem Kaliningradzkim i innymi częściami Federacji Rosyjskiej¹³ Unia wspiera Litwę w zarządzaniu tranzytem osób między obwodem królewieckim a innymi częściami Federacji Rosyjskiej, a w szczególności ponosi wszelkie dodatkowe koszty związane z wdrażaniem szczególnych przepisów unijnego dorobku przewidujących taki tranzyt. W związku z tym w niniejszym rozporządzeniu należy określić zasady wsparcia finansowego dla specjalnego programu tranzytowego określonego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 693/2003¹⁴.
- (22) W odniesieniu do Islandii i Norwegii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy zawartej przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącej włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁵, które wchodzi w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A i B decyzji Rady 1999/437/WE¹⁶.
- (23) W odniesieniu do Szwajcarii niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską a Konfederacją Szwajcarską w sprawie włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁷,

¹² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zarządzania azylem i migracją, zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1147 i (UE) 2021/1060 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 604/2013, Dz.U. L, 2024/1351, 22.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

¹³ Akt dotyczący warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowacji oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.U. L 236 z 23.9.2003, s. 955, ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/acc_2003/act_1/pro_10/sign).

¹⁴ Rozporządzenie Rady (WE) nr 693/2003 z dnia 14 kwietnia 2003 r. ustanawiające ściśle określony uproszczony dokument tranzytowy (FTD), uproszczony kolejowy dokument tranzytowy (FRTD) oraz zmieniające Wspólne instrukcje konsularne i Wspólny podręcznik, (Dz.U. L 99 z 17.4.2003, s. 8, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/693/oj>).

¹⁵ Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 36.

¹⁶ Decyzja Rady 1999/437/WE z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie niektórych warunków stosowania Układu zawartego przez Radę Unii Europejskiej i Republikę Islandii oraz Królestwo Norwegii dotyczącego włączenia tych dwóch państw we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 176 z 10.7.1999, s. 31, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

¹⁷ Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 52.

które wchodzą w zakres obszaru, o którym mowa w art. 1 lit. A i B decyzji Rady 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2008/146/WE¹⁸.

- (24) W odniesieniu do Liechtensteinu niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen w rozumieniu Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen¹⁹, które wchodzą w zakres obszarów, o których mowa w art. 1 lit. A i B decyzji Rady 1999/437/WE w związku z art. 3 decyzji Rady 2011/350/UE²⁰.
- (25) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do TUE i TFUE, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszego rozporządzenia i nie jest nim związana ani go nie stosuje. Ponieważ niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, zgodnie z art. 4 tego protokołu Dania – w terminie sześciu miesięcy po przyjęciu przez Radę niniejszego rozporządzenia – powinna podjąć decyzję, czy dokona transpozycji tego rozporządzenia do swego prawa krajowego.
- (26) Niniejsze rozporządzenie stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE²¹. Irlandia nie uczestniczy w związku z tym w jego przyjęciu i nie jest nim związana ani go nie stosuje,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie określa cele i finansowanie unijnego wsparcia na rzecz europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i unijnej polityki wizowej na okres od 1 stycznia 2028 r. do 31 grudnia 2034 r. Unijne wsparcie przyczynia się do funkcjonowania strefy Schengen, skutecznego zarządzania granicami zewnętrznymi oraz skutecznej polityki wizowej, w tym przez zapewnienie wsparcia dla wdrażania, wzmocnienia i rozwoju odpowiednich elementów paktu o migracji i azylu, jak również do wysokiego poziomu bezpieczeństwa wewnętrznego w Unii, utrzymując brak jakiegokolwiek kontroli osób przy przekraczaniu granic wewnętrznych.

¹⁸ Decyzja Rady 2008/146/WE z dnia 28 stycznia 2008 r. w sprawie zawarcia w imieniu Wspólnoty Europejskiej Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia tego państwa we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen (Dz.U. L 53 z 27.2.2008, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

¹⁹ Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/prot/2011/350/oj>.

²⁰ Decyzja Rady 2011/350/UE z dnia 7 marca 2011 r. w sprawie zawarcia w imieniu Unii Europejskiej Protokołu między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską, Konfederacją Szwajcarską i Księstwem Liechtensteinu w sprawie przystąpienia Księstwa Liechtensteinu do Umowy między Unią Europejską, Wspólnotą Europejską i Konfederacją Szwajcarską dotyczącej włączenia Konfederacji Szwajcarskiej we wprowadzanie w życie, stosowanie i rozwój dorobku Schengen, odnoszącego się do zniesienia kontroli na granicach wewnętrznych i do przemieszczania się osób (Dz.U. L 160 z 18.6.2011, s. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

²¹ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).

Unijne wsparcie udzielane jest na podstawie przepisów horyzontalnych Europejskiego Funduszu Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa ustanowionego rozporządzeniem (UE) [...].

Artykuł 2

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:

- 1) „przejście graniczne” oznacza przejście graniczne zdefiniowane w art. 2 pkt 8 rozporządzenia (UE) 2016/399²²;
- 2) „europejskie zintegrowane zarządzanie granicami” oznacza europejskie zintegrowane zarządzanie granicami, o którym mowa w art. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1896²³;
- 3) „granice zewnętrzne” oznaczają granice zewnętrzne zgodnie z definicją w art. 2 pkt 2 rozporządzenia (UE) 2016/399²⁴ oraz granice wewnętrzne, na których nie zniesiono jeszcze kontroli;
- 4) „odcinek granicy zewnętrznej” oznacza odcinek granicy zewnętrznej zgodnie z definicją w art. 2 pkt 11 rozporządzenia (UE) 2019/1896²⁵;
- 5) „granice wewnętrzne, na których nie zniesiono jeszcze kontroli” oznaczają:
 - a) wspólną granicę między państwem członkowskim w pełni wdrażającym dorobek Schengen a państwem członkowskim, które jest zobowiązane, zgodnie ze swoim aktem przystąpienia, do pełnego stosowania dorobku Schengen, ale w odniesieniu do którego odpowiednia decyzja Rady upoważniająca je do pełnego stosowania tego dorobku nie weszła jeszcze w życie;
 - b) wspólną granicę między dwoma państwami członkowskimi zobowiązanymi do pełnego stosowania dorobku Schengen zgodnie z ich właściwymi Aktami przystąpienia, ale w stosunku do których odpowiednia decyzja Rady upoważniająca te państwa do pełnego stosowania tego dorobku nie weszła jeszcze w życie.
- 6) „państwo członkowskie będące beneficjentem” oznacza państwo członkowskie będące beneficjentem zdefiniowane w art. 2 pkt 19 rozporządzenia (UE) 2024/1351;
- 7) „państwo członkowskie wnoszące wkład” oznacza państwo członkowskie wnoszące wkład zdefiniowane w art. 2 pkt 20 rozporządzenia (UE) 2024/1351;

²² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (tekst jednolity), (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>).

²³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylecia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

²⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (tekst jednolity), (Dz.U. L 77 z 23.3.2016, s. 1).

²⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylecia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

- 8) „wkłady finansowe” oznaczają wkłady finansowe zgodnie z art. 56 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2024/1351.

Artykuł 3

Cele unijnego wsparcia na rzecz strefy Schengen, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi i wspólnej polityki wizowej

1. Aby zapewnić zdecydowane i skuteczne europejskie zintegrowane zarządzanie granicami zewnętrznymi, dobrze funkcjonującą strefę Schengen i skuteczną politykę wizową, unijne wsparcie przyczynia się do osiągnięcia każdego z następujących celów:
 - a) wspieranie skutecznego wdrażania, stosowania i rozwoju ram Schengen oraz wzmacnianie zarządzania strefą Schengen bez granic wewnętrznych, jej integralności i bezpieczeństwa;
 - b) wspieranie skutecznego europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami zewnętrznymi, wdrażanego przez Europejską Straż Graniczną i Przybrzeżną w ramach wspólnej odpowiedzialności Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz organów krajowych odpowiedzialnych za zarządzanie granicami, w tym za pomocą innowacyjnych metod i nowych technologii, aby ułatwić legalne przekraczanie granic, zapobiegać imigracji nieuregulowanej, przestępczości transgranicznej oraz instrumentalizacji migracji nieuregulowanej i przekształcaniu jej w broń oraz wykrywać je, aby przyczynić się do realizacji skutecznych powrotów;
 - c) wspieranie wspólnej polityki wizowej, aby zapewnić zharmonizowane podejście do terminowego wydawania wiz i ułatwić legalne podróżowanie, przy jednoczesnym zapobieganiu ryzyku migracyjnemu i ryzyku dla bezpieczeństwa oraz przyczynianiu się do bezpieczeństwa i prawidłowego funkcjonowania strefy Schengen.

Unijne wsparcie jest wdrażane w sposób w pełni zgodny z celami określonymi w rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

2. Unijne wsparcie jest wdrażane zgodnie z odpowiednim dorobkiem prawnym Unii i zobowiązaniami międzynarodowymi Unii i państw członkowskich, wynikającymi z instrumentów międzynarodowych, których są stronami.
3. Państwa członkowskie zapewniają, aby priorytety ich planów partnerstwa krajowego i regionalnego obejmowały działania służące osiągnięciu każdego z celów wsparcia unijnego udzielanego na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz aby podział zasobów między te cele był proporcjonalny do zidentyfikowanych wyzwań i potrzeb.

Artykuł 4

Finansowanie

1. Orientacyjną pulę środków finansowych na realizację celów wyznaczonych w art. 3 na okres 2028–2034 określa się na poziomie 15 396 750 000 EUR w cenach bieżących. Środki te są wdrażane zgodnie z przepisami horyzontalnymi odnoszącymi

się do planów partnerstwa krajowego i regionalnego i określonymi w rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

2. Komisja przyjmie akt wykonawczy określający kwoty przypadające na każde państwo członkowskie przez zastosowanie metodyki alokacji określonej w sekcji B załącznika I do rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.
3. Ponadto środki budżetowe na cele określone w art. 3 niniejszego rozporządzenia, wykonywane za pośrednictwem Instrumentu UE na podstawie tytułu IV rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, ustala się w ramach rocznej procedury budżetowej przewidzianej w art. 314 TFUE.
4. Jeżeli w odniesieniu do środków dotyczących celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia Komisja stwierdzi, że środki te są zgodne z wymogami określonymi w niniejszym rozporządzeniu i w rozporządzeniu (UE) [...] ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, oraz przedłoży wniosek w sprawie decyzji wykonawczej Rady zatwierdzającej plan partnerstwa krajowego i regionalnego danego państwa członkowskiego zgodnie z procedurą określoną w art. 23 rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, wówczas Komisja przedstawia wniosek dotyczący decyzji wykonawczej Rady w sprawie zatwierdzenia tych środków.
5. We wniosku dotyczącym decyzji wykonawczej Rady w sprawie środków odnoszących się do celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia Komisja określa elementy, o których mowa w art. 23 ust. 4 rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, w odniesieniu do celów określonych w art. 3.
6. Rada przyjmuje decyzję wykonawczą, o której mowa w ust. 4, co do zasady w terminie czterech tygodni od przyjęcia wniosku Komisji, wraz z decyzjami wykonawczymi, o których mowa w art. 23 ust. 1 rozporządzenia (UE) [...] [*Wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady*] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.
7. Zastosowanie ma art. 24 rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, dotyczący zmiany planów, pod warunkiem że wniosek Komisji i decyzja wykonawcza Rady zatwierdzająca zmiany elementów wymienionych w art. 23 ust. 4 obejmują jedynie cele, o których mowa w art. 3 niniejszego rozporządzenia.

Artykuł 5

Państwa stowarzyszone w ramach Schengen

Zgodnie z odpowiednimi postanowieniami stosownych umów o uczestnictwie dokonuje się ustaleń w celu określenia charakteru i zasad udziału w unijnym wsparciu państw stowarzyszonych w zakresie wprowadzania w życie, stosowania i rozwoju dorobku Schengen. Jak najszybciej po powiadomieniu przez zainteresowane państwo o decyzji dotyczącej zatwierdzenia treści unijnego wsparcia i jego wdrożenia do wewnętrznego porządku prawnego tego państwa, zgodnie z odpowiednią umową o uczestnictwie, Komisja przedkłada Radzie zalecenie dotyczące podjęcia negocjacji dotyczących tych ustaleń na podstawie art. 218 ust. 3 TFUE. Po otrzymaniu zalecenia, Rada niezwłocznie podejmuje decyzję dotyczącą upoważnienia do podjęcia tych negocjacji. Wkłady finansowe tych państw dodaje się do zasobów ogólnych dostępnych z puli środków finansowych, o której mowa w art. 4.

Artykuł 6

Wsparcie na rzecz specjalnego programu tranzytowego

1. Kwotę do 450 000 000 EUR przydziela się na plan partnerstwa krajowego i regionalnego Litwy zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) [...] ustanawiającym Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa, aby zapewnić wsparcie w związku z utraconymi dochodami ze względu na konieczność rozpatrywania wniosków o wize krótkoterminowe oraz dodatkowymi kosztami wdrażania systemu uproszczonego dokumentu tranzytowego (FTD) i uproszczonego kolejowego dokumentu tranzytowego (FRTD) zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 693/2003 i rozporządzeniem (WE) nr 694/2003 zmienionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/2667.
2. Do celów ust. 1 wsparcie z Unii w związku z utraconymi dochodami opiera się na wydawaniu FTD i FRTD. Pułap wsparcia ustala się na 100 000 000 EUR.
3. Do celów ust. 1 wsparcie z Unii pokrywa dodatkowe szacunkowe koszty wynikające bezpośrednio ze szczególnych wymogów związanych z wdrażaniem specjalnego programu tranzytowego i które nie zostały wygenerowane w wyniku wydawania wiz na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009⁽²⁶⁾.

Maksymalny wkład z budżetu Unii wynosi 100 % łącznych szacowanych kosztów. Pułap tego wsparcia ustala się na 350 000 000 EUR.

Dodatkowe szacowane koszty obejmują w szczególności:

- (a) inwestycje w infrastrukturę, środki transportu, systemy ICT i wyposażenie wymagane do funkcjonowania specjalnego programu tranzytowego;
- (b) szkolenia personelu odpowiedzialnego za realizację specjalnego programu tranzytowego;

²⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy) (Dz.U. L 243 z 15.9.2009, s. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

- (c) dodatkowe koszty operacyjne, w tym koszty personelu związane z realizacją specjalnego programu tranzytowego.
4. Komisja i Litwa dokonują przeglądu stosowania niniejszego artykułu w przypadku nieprzewidzianych okoliczności, które mają wpływ na istnienie lub funkcjonowanie specjalnego programu tranzytowego.
 5. Kwoty, o których mowa w ust. 2 i 3, przydziela się na plan partnerstwa krajowego i regionalnego Litwy. Kwot tych nie wykorzystuje się na inne środki przewidziane w planie z wyjątkiem należycie uzasadnionych okoliczności, zatwierdzonych przez Komisję w drodze zmiany planu zgodnie z art. 24 rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

Na uzasadniony wniosek Litwy kwota, o której mowa w ust. 3, może zostać poddana przeglądowi i, w stosownych przypadkach, dostosowana przed przyjęciem ostatecznego programu prac zgodnie z art. 31 rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa. Wszelkie dodatkowe kwoty przydziela się na plan partnerstwa krajowego i regionalnego Litwy zgodnie z art. 31 ust. 7 rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa.

Artykuł 7

Zasoby na pokrycie kosztów operacyjnych europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS)

1. Każde państwo członkowskie ustanawia skuteczny i wiarygodny system zapewniający odpowiednią identyfikację i rejestrację kosztów operacyjnych ponoszonych przez to państwo członkowskie zgodnie z art. 85 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2018/1240. Do 31 stycznia każdego roku, a po raz pierwszy do 31 stycznia 2029 r., państwa członkowskie informują Komisję o całkowitych kosztach operacyjnych poniesionych w poprzednim roku.
2. Na podstawie informacji przekazanych przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1 Komisja ustala kwotę dochodów uzyskanych z opłat ETIAS, która ma być przeznaczona zgodnie z art. 86 zdanie drugie rozporządzenia (UE) 2018/1240 na pokrycie kosztów operacyjnych poniesionych przez państwa członkowskie. Komisja udostępnia każdemu państwu członkowskiemu odpowiednio przypadającą mu część tej kwoty.
3. Jeżeli kwota całkowitych kosztów operacyjnych zgłoszonych przez państwa członkowskie na podstawie ust. 1 przekracza dostępne dochody ETIAS lub jeżeli kwota wydatków poniesionych na dostosowanie i automatyzację odpraw granicznych w celu wdrożenia ETIAS przekracza limity określone w art. 85 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2018/1240, Komisja oblicza proporcjonalne zmniejszenie tych kwot.
4. Jeżeli całkowita kwota kosztów operacyjnych w danym roku przekracza dostępne dochody ETIAS, Komisja udostępnia państwom członkowskim, z dochodów

wygenerowanych przez ETIAS, proporcjonalnie pomniejszoną kwotę odpowiadającą ich całkowitym kosztom operacyjnym.

Artykuł 8

Wkłady finansowe na roczną pulę solidarnościową

Komisja oblicza i udostępnia każdemu państwu członkowskiemu będącemu beneficjentem odpowiednią część wkładów finansowych przekazanych przez państwa członkowskie wnoszące wkład zgodnie z art. 64 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2024/1351 do celów realizacji działań określonych w art. 56 ust. 2 lit. b) rozporządzenia (UE) 2024/1351.

Artykuł 9

Przepisy przejściowe

Niniejsze rozporządzenie nie ma wpływu na kontynuację ani modyfikację działań rozpoczętych na podstawie rozporządzenia (UE) 2021/1148, które nadal stosuje się do tych działań aż do ich zamknięcia.

Artykuł 10

Wejście w życie i rozpoczęcie stosowania

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie [dwudziestego] dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od daty rozpoczęcia stosowania rozporządzenia (UE) [...] ustanawiającego Europejski Fundusz Spójności Gospodarczej, Społecznej i Terytorialnej, Rolnictwa i Obszarów Wiejskich, Rybołówstwa i Polityki Morskiej, Dobrobytu i Bezpieczeństwa na okres 2028–2034.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich zgodnie z Traktatami.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodnicząca*

*W imieniu Rady
Przewodniczący*